

105992

HD 3/5-94

De borgerlige partiers brune fortid

«Sp har alltid kjempet imot økt forpliktende politisk samarbeid i Europa. Unntaket er Bondepartiets/Sps støtte til Hitlers Nazi-Tyskland før siste verdenskrig.»

Martin Hoff skriver dette i HA 11. mars 1994. Dette er en stygg forenkling av historiske forhold. Han burde ha visst — og kanskje vet han det og — at alle borgerlige partier her i landet hadde varme følelser for Hitler, Mussolini og

Franco og andre fasciststyrer. (Unntaket er Oslo-Venstre eller Dagbladet-Venstre).

Philip Houm sier i sin litteraturhistorie at den toneangivende konservative dagspresse stilte seg nøytralt forståelsesfull overfor Hitler-Tyskland, Italia og Spania. Aftenposten f.eks., trykte Ham-suns innlegg mot Ossietzky, fange i Oranienburg. Tidens Tegn fulgte opp ved W.C. Brøgger, som for ned til Tyskland og spredde uhorvelig mye møkk mot dette stakkars mennesket. (Men så var han da også døpt og kristnet for W.C., av alle ting.) Den demokratisk valgte folkefrontregjeringen med sentrumsfolk og sosialdemokrater i Spania ble under borgerkrigen av Aftenposten alltid stemplet som «kommunistisk». Men det verste av alt, var dette bladets anti-semittiske artikkel. To år før Nürnberg-lovene eller raselovene. (Johansen, «Oss selv nærmest».)

En villfaren mann heter Olav Versto i VG. I fjernsynet for ei tid siden skamroste han Høyre. Det hadde tatt kraftig avstand fra Hitler og alt hans vesen, forkynte han. Historieløshet? — Ja, men først og fremst — fleks, høyrefleks. Han ble ikke motsagt. Hva ville han ha svart i tilfelle? Hambro, ville han ha svart. For den store Carl Joachim var en rakrygga motstander av nazismen og fascismen. Og ikke minst — München-forliket, og alt det der.

For dette ble han forfulgt og trakassert av sine egne partifeller. «En svakere mann ville ha bukket under,» ble sagt i fjernsynet for et par år siden. Så Hambro er så visst ikke noe alibi for Høyre og dets maskepi med de brune bataljoner. Som du ser av dette, Martin Hoff, var det ikke bare Bondepartiet som hadde sine svin på skogen i trettiåra.

Du er ikke alene. En kraftig våpendrager står ved din side, — Håkon Lie. Dette buldrende dommedagsmenneske, som mest av alt minner meg om storinvisitoren hos Dostojevski, han sender også ut noen susere mot det gamle Bondepartiet. Men han tier som en mur om Høyre sitt knefall for Hitler, Mussolini og Franco. Kykleri? Demagogi? Er du høyremann, Martin Hoff, så bør du nok tenke på å feie for egen dør. Er du arbeiderpartimann, så gråt over dine forbundsfeller.

Per Torhaug